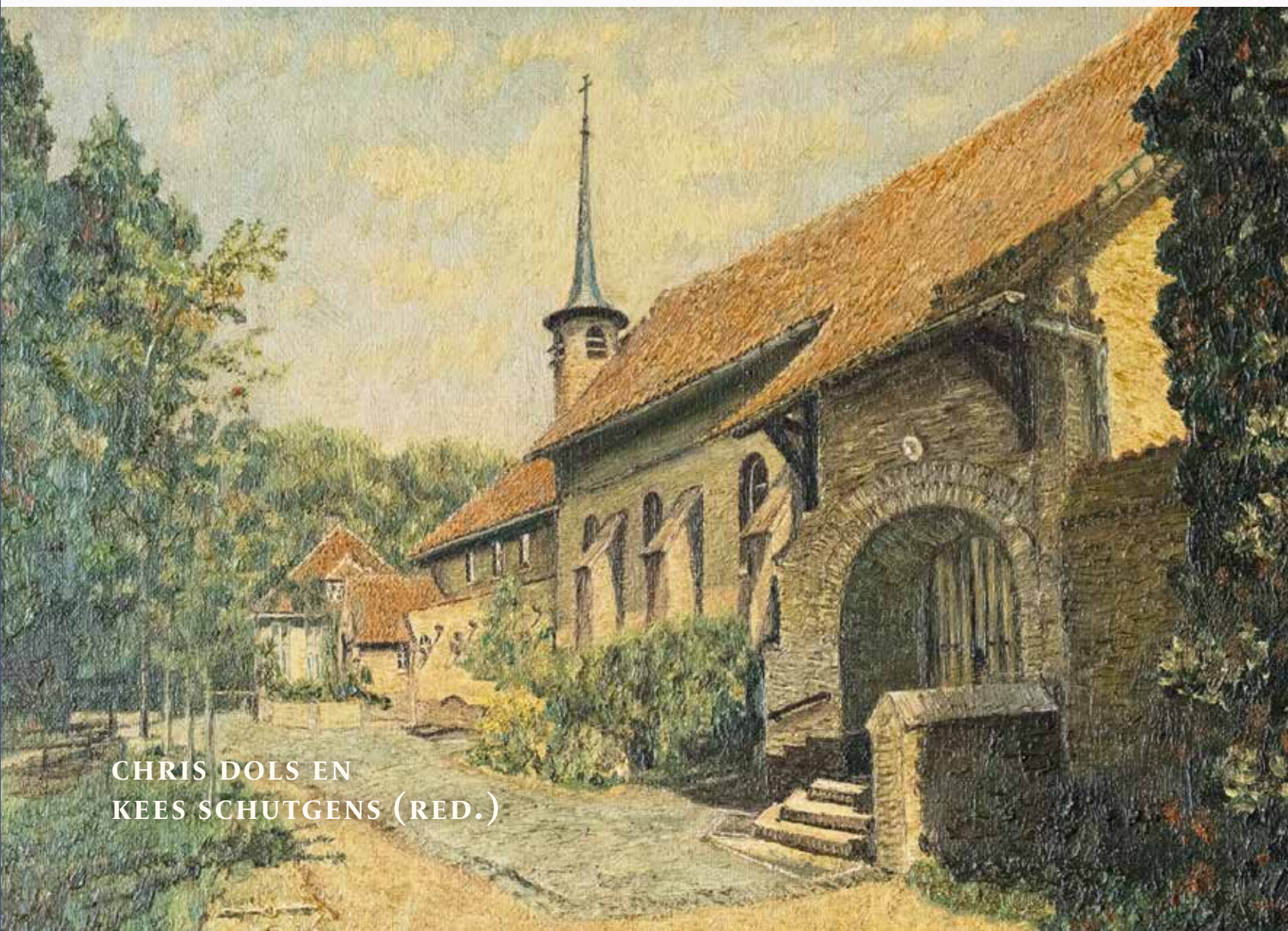

Passiezuusters

Het Gemmaklooster in Sittard sinds 1938

CHRIS DOLS EN
KEES SCHUTGENS (RED.)

Passiezusters

Passiezuisters

Het Gemmaklooster in Sittard sinds 1938

Redactie

CHRIS DOLS

KEES SCHUTGENS

m.m.v. GUUS JANSSEN

Hilversum

Verloren

2024

Deze uitgave is het resultaat van een samenwerking tussen de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard, de Professor Doctor Timmers Stichting en Vereniging Sittards Verleden. Het project is mede mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de Zusters Passionistinnen, de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard en de Gemeente Sittard-Geleen-Born.

Tevens werd er financiële ondersteuning ontvangen van: Stichting Nicolas Reubsaet, Stichting Dr. P.G.J.M. Janssens, Stichting Frederik Edmond Brand, Stichting Liebrechts, Cortese Capital bv, Gen Residenties, Habenu-van de Kreeke, Impact Vastgoed bv, Joost Pennings architect en Nobama Care bv.

Afbeelding op het omslag: schilderij van het Gemmaklooster in Sittard, vervaardigd door Zr. Maria Martha van den Barmhartigen Jezus (Henrica Maria van Veen, 1921-1984). Foto: Roy Soetekouw, 2024.

© 2024 De auteurs
Uitgeverij Verloren bv
Torenlaan 25
1211 JA Hilversum
www.verloren.nl

ISBN 9789464551082

Omslagontwerp: Mijke Wondergem, Baarn
Opmaak: Rombus/Patricia Harsevoort, Hilversum
Druk: Wilco, Amersfoort

No part of this book may be reproduced in any form without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	7	 Deel II De gemeenschap	
DE REDACTIE			
Geschiedenis en geschiedschrijving	11	Groepsportret	169
CHRIS DOLS		RENÉ LAUWERS	
 Deel I Stichting en ontwikkeling		Contemplatief leven als waardevol ontdekken	194
Van de H. Paulus van het Kruis tot de H. Gemma	37	PATER MARK-ROBIN HOOGLAND C.P.	
KEES SCHUTGENS		Sterven en gedenken	207
Van Tielt naar Sittard (1936-1938)	67	OTTO S. LANKHORST	
KEES SCHUTGENS		 Deel III Het klooster	
De Tweede Wereldoorlog (1940-1945)	98	Architect en architectuur	225
PETER SCHULPEN		PETER VOSSEN	
Het kloosterbestuur (1938-1999)	113	Materiële cultuur	252
KEES SCHUTGENS		JOOST VAN HEST	
De Gemmadevotie (1940-1975)	129	Toon Hermans en de H. Gemma	279
KEES SCHUTGENS		JACQUES KLÖTERS	
Een nieuwe toekomst (sinds 1997)	145	Sanderbout: de eerste en enige Gemmaparochie in Nederland	308
LEI PENNING		A.M.P.P. (GUUS) JANSSEN	
Noten	311		
Herkomst afbeeldingen	334		
Auteursgegevens	335		

Woord vooraf

Welke Limburger, ouder dan zestig jaar, is in zijn of haar jonge jaren niet in aanraking gekomen met kloosterzusters? Vrouwelijke religieuzen waren op een breed terrein werkzaam: in het onderwijs, in de verpleging en jeugdzorg, in kwetsbare gezinnen en de zorg voor hulpbehoevenden. Zij waren een vertrouwde verschijning in het straatbeeld van stad en dorp. Dat geldt niet voor slotzusters. Zij leid(d)en een verborgen en beschouwend bestaan achter de kloostermuur. Sittard kende in de voorbije eeuw behalve een veelkleurig corps van *actieve* zusters, nog een klooster van *contemplatieve* religieuzen, van slotzusters oftewel monialen: het Gemmaklooster van de Zusters Passionistinnen. Hun leven voltrok zich in stilte en verborgenheid. Aan de geschiedenis van dit klooster en de daar levende zusters is dit boek gewijd. Ter verduidelijking van de numerieke verhouding binnen het vrouwelijk kloosterwezen: slechts een kleine minderheid (ongeveer 5%) van het totale aantal kloosterzusters ('nonnen') in Nederland (28.000 rond 1970) behoorde tot een contemplatief instituut.

Over de totstandkoming van *Passiezusters* het volgende. Geschiedenisprojecten die steunen op uitgebreid archiefonderzoek hebben doorgaans een looptijd van enkele jaren, zeker wanneer het onderzoeks- en schrijfwerk op vrijwillige basis wordt verricht. De aanzet tot *Passiezusters* kwam vrijwel gelijktijdig van twee kanten. In beide gevallen was de verschijning van *Dominicanen en dominicanessen in Sittard* (Hilversum 2019) de directe aanleiding. Het gaat in de eerste plaats om een ontmoeting, in de nazomer van 2019, van Chris Dols, een van de archivariissen en collectiespecialisten van het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven in Sint-Agatha (Gemeente Land van Cuijk), met Zr. Maria Gratia van het Heilig Aanschijs (Catharina Maria Huijskes, 1932-2023) en Zr. Maria Jovita van het Woord (Francisca Henrica Wilhelmina Kaffener, *1934). Zij vertegenwoordigden de laatste zusters passionistinnen in Nederland en beiden leefden jarenlang in het Gemmaklooster te Sittard. Bij die gelegenheid vertelden de zusters dat zij met bewondering kennis hadden genomen van het recent verschenen boek *Dominicanen en dominicanessen in Sittard*. Deze publicatie was voorbereid onder auspiciën van de in Sittard gevestigde Professor Doctor Timmers Stichting, waarvan Dols op dat moment bestuurslid was. 'Kan er niet ook zo'n bestudering plaatsvinden van de aanwezigheid van de Zusters Passionistinnen in Sittard?', vroegen Zr. M. Gratia en Zr. M. Jovita, terwijl zij wezen naar het depot van het erfgoedcentrum, waarin ook het archief van het Gemmaklooster is opgenomen. Daarnaast gaf het sinds jaar en dag bestaande contact tussen Lei Pennings, voorzitter van de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard, en Kees Schutgens, toenmalig voorzitter van de al genoemde Timmers Stichting, een belangrijke impuls. Het al genoemde, aan de volgelingen van de H. Dominicus gewijde

boekwerk deed ook Pennings uitzien naar een vergelijkbare publicatie met betrekking tot het Gemmaklooster.

Op 28 november 2019 wisselden Guus Janssen en Chris Dols – beiden als bestuurslid verbonden aan de Professor Doctor Timmers Stichting – hierover van gedachten met Lei Pennings. Hij had het idee van een mogelijk boekproject reeds aangekaart bij Zr. Gratia en Zr. Jovita, en kan in organisatorische zin worden gezien als een van de drijvende krachten erachter. Ook penningmeester Jacques Meeuvis van Vereniging Sittards Verleden – destijds opereerde hij tevens als de penningmeester van de Timmers Stichting – was bij de gedachtewisseling aanwezig. Een strategische alliantie was op aansporing van de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard snel gesmeed. De Professor Doctor Timmers Stichting zou de redactie gaan vormen en het project inhoudelijk en organisatorisch gezien gaan aanjagen. De financiële administratie zou via Vereniging Sittards Verleden lopen. Bovendien zou deze vereniging onder voorzitterschap van Frank Keyzers met haar Werkgroep *Oral History* een inhoudelijke bijdrage leveren.

In het voorjaar van 2020, toen de coronapandemie de samenleving ontregelde, stelde de Timmers Stichting een auteurscollectief samen. De formele aftrap van het project vond plaats in oktober 2020. Aanvankelijk werd gemikt op afronding van het boek in de tweede helft van 2022 en de publicatie ervan in de lente van 2023. Mede als gevolg van de pandemie, die de fysieke toegang tot archieven en collecties blokkeerde, schoof het schema iets meer dan een jaar op. Hiernaast kreeg de redactie te maken met andere – vaak onvoorziene en soms droevige – voorvallen. Zo ontviel ons in het voorjaar van 2023 Michel Habets (*1947), de beoogde auteur van het hoofdstuk over de architectuur van het Gemmaklooster.

Grenzen inzake de beschikbare tijd en beoogde omvang van het boek legden noodzakelijk een beperking op het aantal te behandelen thema's. Buiten beschouwing blijven onderwerpen als het door de jaren heen veranderend Gemma-beeld dat door de zusters werd verbreid, net als de mettertijd veranderende verhouding tussen 'de Gemma' en de Sittardse gemeenschap. De spirituele en culturele vorming van postulanten en novicen krijgt geen aandacht, evenmin als de studie- en leescultuur binnen de gemeenschap. Een bredere kennismaking met het gemeenschapsleven van de zusters, ondergedompeld als leden van één familie in de gezamenlijke realiteit van het slotleven, had uitstekend gepast. Dat geldt ook voor een bijdrage over de introductie van betaald werk en, in meer brede zin, de materiële basis van het Gemmaklooster, zo bepalend voor de continuïteit ervan. De werking van gender in de geschiedenis van de Gemmagemeenschap komt niet aan de orde. De vraag naar de positie van de man (de bisschop, de biechtvader, de visitator, de paters passionisten) blijft dus een boeiend onderzoeksveld. En zo valt er nog meer te noemen.

De redactie beseft terdege dat, ten gerieve van de lezer, een toegevoegde verklarende lijst van in *Passiezusters* voorkomende termen en begrippen uit het katholiek erfgoed, op zijn plaats was geweest. Om dit gemis te ondervangen zij gewezen op *Van Aartsbisschop tot Zonnelied. Sleutels tot het katholiek erfgoed* (Nijmegen 1998), samengesteld door Mathieu Spiertz, in welke publicatie ook een opgave is te vinden van naslagwerken waarbij de lezer te

rade kan gaan voor meer uitgebreide informatie. Hier wordt slechts vermeld *De Katholieke Encyclopedie* (25 delen; 1949, 1952, 2^e dr.)

Elf auteurs van diverse achtergrond werkten *pro Deo* mee aan *Passiezusters*. Een woord van dank geldt hen in de eerste plaats. Zonder hun inzet was het boek er niet gekomen. De al genoemde Zr. Jovita en Lei Pennings lazen het manuscript kritisch door voordat het naar de uitgever ging. Een dankwoord komt ook toe aan de institutionele dragers van het project en hun bestuursleden. In alfabetische volgorde waren dat de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard, de Professor Doctor Timmers Stichting en de Vereniging Sittards Verleden. Dit is ook de plek om de Zusters Passionistinnen hartelijk te bedanken voor het in de redactie gestelde vertrouwen en voor de financiële ondersteuning van de boekuitgave. Wat dat laatste betreft, mocht er eveneens worden gerekend op handreikingen van de Gemeente Sittard-Geleen, de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard, de Nicolas Reubsæet Stichting, Stichting Dr. P.G.J.M. Janssens, Stichting Frederik Edmond Brand en Stichting Liebrechts. Het colofon bevat een compleet overzicht van financiële ondersteuners. Jan Beaujean, bestuurslid van de Nicolas Reubsæet Stichting, was als adviseur nauw betrokken bij het uitwerken van de financiële projectcontouren.

Vanuit het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven waren Bernard Coemans, Guus van Gorp en Susan Scherpenisse onmisbaar bij het digitaliseren van historisch fotomateriaal. Bij het Regioarchief Sittard-Geleen werd die rol vervuld door Hub Hamers, Peter Schulpen en Michael Sahetapy. Fotograaf Roy Soetekouw uit Nijmegen, een kunstenaar die als het ware boetseert met licht, schoot de waardige portretfoto van Zr. Jovita en heel wat andere treffende beelden. Aan de studiezaalmedewerkers van het Regioarchief Wil Brassé, Hub Hamers en Efreml Verlong is een woord van dank op zijn plaats voor hun altijd bereidwillige hulp. Zo ook aan de medewerkers van het KADOC Leuven. Mede dankzij Lei Verheijen konden enkele vaantjes die Zr. Maria Martha van de Barmhartigen Jezus (Henrica Maria van Veen, 1921-1984) vervaardigde voor de Sittardse carnavalsvereniging De Marotte, worden gefotografeerd. Een laatste woord van dank voor uitgever Thys Verloren van Themaat, die van meet af aan enthousiast was over het project en dit boek net als *Dominicanen en dominicanessen in Sittard* in zijn fonds heeft willen opnemen, en vormgever Patricia Harsevoort.

Tot slot spreekt de redactie de hoop uit dat *Passiezusters* een zinvolle bijdrage zal blijken aan de geschiedschrijving van het contemplatieve religieuze leven in Limburg.

Sittard, Maria Tenhemelopneming 2024

De redactie,
CHRIS DOLS
KEES SCHUTGENS
m.m.v. GUUS JANSSEN

Geschiedenis en geschiedschrijving

 CHRIS DOLS

Op 7 oktober 2020 wisselden Marijke Geilen (voorzitter Werkgroep *Oral History*, Vereniging Sittards Verleden) en Mia Keybets-Meulenberg (*1934) met elkaar van gedachten over heden en verleden van het Gemmaklooster in Sittard.¹ Laatstgenoemde had zich 22 jaar eerder als vrijwilliger gemeld aan de poorten van deze aan de Leyenbroekerweg gelegen ‘geestelijke burcht’ van de Slotzusters Passionistinnen, die sinds 2001 de status van rijksmonument heeft. Ze had er ook al die jaren in die functie gewerkt en had zo het klooster steeds meer van binnenuit leren kennen. In haar verhaal vallen tenminste vier betekenislagen op.

Ten eerste hadden de Sittardse leden van de Congregatie van de Slotzusters Passionistinnen, die het sinds 1938 bewoonde klooster had laten bouwen, een sacramentele rol gespeeld door H. Missen in hun kapel open te stellen voor katholieke gelovigen ‘van buiten’. Ten tweede hadden deze religieuzen volgens Keybets-Meulenberg de devotie tot de H. Gemma, Gemma Galgani (1878-1903), gestimuleerd. ‘Als vroeger het Gemma Triduum was in mei, stonden de mensen tot buiten om de diensten en gebedsdiensten die drie dagen duurden bij te wonen’. Verder hadden de kloosterlingen een sociaal-religieuze uitstraling gehad op stad en omgeving, in die zin dat zij in hun spreekkamer een luisterend oor hadden geboden aan mensen en hen anderszins mentaal hadden ondersteund. Cabaretier Toon Hermans (1916-2000) behoorde tot de vaste bezoekers van de kloosterkapel oftewel de Gemmakapel. Ten slotte hadden de religieuzen materiële steun geboden aan mensen die in de knel waren gekomen. Zo hadden zij brood weggegeven aan daklozen. Zoals hun benaming reeds aangeeft, hadden de ‘slotzusters’ zelf vooral een teruggetrokken leven geleid binnen de kloostermuren – in het teken van gebed en ascese. Onverschillig ten opzichte van wat er zich allemaal afspeelde buiten het afgesloten gedeelte van het klooster oftewel het ‘slot’ waren zij echter niet geweest. Integendeel: ‘De zusters van het Gemmaklooster waren een begrip in Sittard. Ze stonden altijd voor iedereen klaar’.

 Devotieprentje waarop de H. Gemma Galgani (1878-1903) staat afgebeeld. Onderdeel van het fotoalbum ‘Stichting en ontwikkeling’ van de Sittardse passionistinnen.

🌿 *'Pioniersarbeid in de grote tuin', aldus het oorspronkelijke bijschrift van deze foto uit 1939. Net als bij andere kloosters droegen de muren om het Gemmaklooster bij aan het behoeden van de stilte. 'Als jullie bidden, trek je dan terug in je huis, sluit de deur en bid tot je Vader in het verborgene' (Mattheüs 6: 6).*

Over de Slotzusters Passionistinnen in Sittard en het Gemmaklooster gaat dit boek, dat past in een toenemende belangstelling van historici en religiewetenschappers voor het contemplatieve kloosterleven in Nederland.² Al vele honderden jaren lang hebben mensen op onze wereld de behoefte gevoeld om zich in afzondering te richten op gebed.³ Zo trokken ‘woestijnmonniken’, mannen én vrouwen, zich in het vroege christendom terug in de woestijngebieden van het Zuidwest-Azië om daar alleen en geconcentreerd te kunnen lezen in de Bijbel. Op een gegeven moment ontstond hiernaast de wens om samen in een klooster – het Latijnse woord *claustrum* betekent ‘afgesloten plaats’ – een leven aan God te wijden. Het oudst bekende klooster in het huidige Nederland is het klooster in Susteren uit het jaar 714. Grote en bekende klooster-gemeenschappen zijn die van de Franciscanen (opgericht in 1209), de Dominicanen (opgericht in 1216) en de Jezuïeten (opgericht in 1540). Het aantal mensen dat van God een ‘roeping’ (ingeving) kreeg om de drie ‘kloostergeloften’ (plechtige beloften) af te leggen, heeft altijd wel geschommeld. Deze geloften zijn gehoorzaamheid aan de kloosteroverste, afstand van persoonlijk eigendom (de gelofte van armoede) en navolging van het celibaat (de gelofte van kuisheid). Grofweg zijn er de ‘contemplatieve’ – van het woord ‘contemplatie’, dat ‘bezinning’ betekent – gemeenschappen aan de ene kant, die zich binnen de kloostermuren overwegend bezig houden met bidden en overdenken, en de ‘actieve’ gemeenschappen aan de andere, die ook buiten de kloosterpoorten komen en in het verleden bijvoorbeeld scholen hebben opgericht. Tot die eerste groep behoren de Slotzusters Passionistinnen.

Het eerste klooster van deze religieuzen, ook wel bekend als de Zusters van het Allerheiligste Kruis en Lijden van Onze Heer Jezus Christus, werd in 1771 betrokken en bevond zich in Corneto.⁴ Tegenwoordig is dit de Italiaanse stad Tarquinia (regio Latium). Het tweede klooster van de congregatie opende in 1872 de deuren in de Franse stad Mamers (regio Pays de la Loire). Tussen pakweg 1900 en 1980 werden er nog dertig andere lokale gemeenschappen gesticht in Europa, Noord- en Zuid-Amerika, en Azië. Het Sittardse Gemmaklooster, in 1938 gesticht als het vijftiende klooster van de congregatie, was onderdeel van deze expansie. Van meet af aan hebben de zusters een beschouwend leven geleid. In diverse hoofdstukken van dit boek zal uitvoerig aan bod komen dat de Passionistinnen zich in het bijzonder oriënteerden op de ‘lijdensmystiek van het Kruis’. Dat doen zij tot op de dag van vandaag.

☺ Leden van de Sittardse carnivalsvereniging De Marotte met een fruitmand bij het traliewerk van de zusters ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Gemmaklooster. Mgr. Gabriël Sillekens CP (1911-1981) kijkt geamuseerd toe. Foto, 1963. Zr. Maria Martha van den Barmhartigen Jezus (Henrica Maria van Veen, 1921-1984) vervoerdigde jarenlang vaantjes voor De Marotte.

Links, Sittardse passionistinnen in koorgebed in het Gemmaklooster. Zij behoorden tot de zogenaamde contemplatieve kloosterlingen, die zich binnen de kloostermuren toelieden op gebed en bezinning.

Rechts, Biddende zuster passionist in zwart habijt in het Gemmaklooster.

Hoe is de rest van deze bijdrage opgebouwd? Allereerst komt de geschiedschrijving over de Sittardse zusters aan bod. Goed en wel bezien gaat het hierbij om publicaties die, om te spreken met woorden die historicus Joep Leerssen onlangs van toepassing maakte op de geschiedbeoefening tijdens de afgelopen decennia in Maastricht, niet primair worden gestuurd 'door de *Lehre-und-Forschung*-combinatie die kenmerkend is voor de universitaire wetenschap, door vraagstellingen en projecten die vanuit de professionele wetenschap worden aangezwengeld of door debatten op het vlak van de theorievorming'.⁵ Vervolgens wordt uit de doeken gedaan wat dit boek hieraan toevoegt en hoe de overige hoofdstukken zijn gestructureerd. De bijlage biedt een overzicht van ankerpunten in de geschiedenis van het Gemmaklooster. Het gaat hierbij om een integrale weergave van een papieren uittreksel uit het archief van de zusters uit 1987. Omwille van de leesbaarheid is de tekst soms zeer licht bewerkt. Het geheel is voorzien van een beknopte inleiding en van enige toelichtingen in de noten. Zo nu en dan komen er in dit boek kadertekstjes voor. De twee tekstjes in dit hoofdstuk gaan over de 'roepingenmap' uit 1965 en over de 'bellen' en klokken van het Gemmaklooster.

Geschiedschrijving

Dit boek is niet het eerste werk over de Sittardse slotzusters. Zo verscheen in 1988 ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van het Gemmaklooster de uitgave *Geroepen tot één en dezelfde hoop*.⁶ Deze publicatie vormde een tweeluik. Aan de ene kant was er een levensbeschrijving van de H. Gemma, die een belangrijke rol heeft gespeeld in de kloostergemeenschap in Sittard en de stad in het algemeen. Deze biografische schets werd voorafgegaan door een overdenking van het begrip ‘heiligheid’ en gevolgd door een beschrijving van de stichting van de congregatie in de achttiende eeuw en de internationale verspreiding ervan tot in de twintigste eeuw. Met betrekking tot de Sittardse stichting in 1938 komen we te weten dat de eerste concrete stappen in die richting werden gezet in 1936. Pater-provinciaal Dominicus Bongers (1893-1952) van de Passionisten wist de bisschop van Roermond, Guillaume Lemmens (1884-1960), te winnen voor zijn plan van een klooster van de Passionistinnen op Limburgs grondgebied. Bisschop Lemmens was een vereerder van de H. Gemma. Hij bepaalde dat de zusters zich vestigden in Sittard. Kennelijk had de plaatselijke deken Louis Tijssen (1865-1929) al in de jaren 1920 de wens van ‘bidzusters’ gekoesterd.⁷ De stichting van het Gemmaklooster maakte hij vanwege zijn overlijden niet meer mee. In het voorjaar van 1937 werd er een stuk grond aan de voet van de Kollenberg gekocht. Een jaar later startte de bouw van het door de bekende architect Jos Wielders (1883-1949) ontworpen klooster, dat enkele zusters vervolgens betrokken op 29 december 1938. Zij waren afkomstig van het Passionistinnenklooster in Tielt (België). Zr. Maria Benigna van het Kruis (Johanna Rosalia Maria Slaets, 1906-1972) was de eerste moeder-overste. De uitgave uit 1988 biedt duidelijk een binnenperspectief. De teksten zijn geschreven onder auspiciën van en waarschijnlijk (grotendeels) door de zusters zelf, zonder kritische distantie.

Iets meer buitenperspectief, maar wederom geen inbedding in de meest recente ontwikkelingen in de geschiedschrijving, die er destijds in Nederland toch echt al waren met de conceptueel rijke studies die onder de vlag van Stichting Echo verschenen, bood de publicatie *Aeve nao de Gemma* (2010) van René Haustermans.⁸ In de kern gaat het hier om een verzameling van korte teksten en beeldmateriaal over aspecten die raken aan het klooster van de Sittardse slotzusters. Hoewel het ordenende principe van de publicatie nergens staat uitgelegd en ook niet gelijk helder is, wordt wél snel duidelijk dat de grote meerwaarde ervan schuilt in de rondleiding die Haustermans de lezer geeft door het klooster: van de ene ruimte naar de andere; van de Gemmakapel naar de tuin. Ook weet hij, zij het summier, het een en ander te melden over de ontwikkelingsgeschiedenis van het Gemmaklooster tot de Tweede Wereldoorlog. De oorlog zelf en de naoorlogse jaren komen niet of nauwelijks aan bod. *Aeve nae de Gemma* sluit af met het vertrek van de passionistinnen uit Sittard in 1997 en 1998 – zij verhuisden naar een woonzorgcentrum in Arnhem – en de haast gelijktijdige oprichting van de Katholieke Stichting Gemmakapel Sittard. Deze stichting had en heeft met name tot doel om de Gemmakapel in stand te houden. Op het moment van schrijven, in of rond 2010, was Haustermans rechtstreeks aan de Gemmakapel verbonden als vaste organist.

In Sittard was in de negentiende en twintigste eeuw een veelkleurig corps van vrouwelijke religieuzen actief: in het onderwijs, in de gezondheidszorg en in het maatschappelijk werk. Minder bekend is dat in de stad ook een contemplatief klooster was gevestigd van de Slotzusters Passionistinnen.

In de tweede helft van de jaren dertig werd vanuit het volle Passionistinnenklooster in het West-Vlaamse Tielt het Gemmaklooster aan de Leyenbroekerweg gesticht. Het was gebouwd naar een ontwerp van architect Jos Wielders. Tot in januari 1998 zouden in deze 'geestelijke burcht' slotzusters verblijven. Sittard bleef de enige vestingplaats van deze beschouwende zusterscongregatie in Nederland.

De slotzusters van het Gemmaklooster hadden altijd een luisterend oor en een woord van troost voor wie bij hen aanklopte. In hun spreekkamer verrichtten zij pastoraal werk van onschatbare betekenis. Op basis van vaak niet eerder bestudeerd archiefmateriaal brengt dit rijk geïllustreerde boek het verhaal van de Passiezusters in Sittard tot leven, met aandacht voor religieuze, culturele en sociale dimensies. Ook wordt stilgestaan bij de functies van het kloostercomplex na het vertrek van de zusters naar Arnhem in 1998. Tot op de dag van vandaag trekt de Gemmakapel bezoekers. Sinds 2001 bezit het klooster de status van rijksmonument.

www.verloren.nl

